

AgEcon SEARCH

RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

mánynál 25%-ában. Hízómarha-istállókra az *A* zónában 15, a *B* zónában 20–25% térítést adnak a kiadások felmerülésekor.

A szubvenció teljes összege új építkezéseknél az összes adómentes kiadás 40%-át érheti el. Rekonstrukciónál a szubvenció teljes összege attól függ, hogy hány állat elhelyezésére szolgáló istállót rekonstruáltak, mert a rendelet tételesen sorolja fel a termelési és hasznosítási irány és a gazdaság fekvése szerint differenciáltan megszabott szubvenció összegét. Pl. 1 tehénférőhelyes rekonstrukciójára az *A* zónában 250, a *B* zónában 350 frankot, 1 hízómarhaférőhelyre pedig 75, illetve 125 frankot adnak.

Meg kell még jegyezni azt is, hogy az új építkezésekre adott szubvenció kb. 25%-kal nagyobb, ha takarmánytárolót is épített a gazda.

A kollektíven tenyésztő gazdák külön kiemelt kedvezményekben részesülnek. Így serkenti a francia agrárpolitika a nagyobb és korszerűbb beruházásokat végző és gazdaságosabban termelő kollektív, illetve szövetkezeti gazdaságokat.

Kollektív állattenyésztő gazdaságnak minősül az olyan együttműködés, amely legalább három egyéni tenyésztőre rótt feltételeknek felel meg.

Új építkezések esetében a kedvezményt az egy állatra számított szubvencióelőleg 25%-os emelése és az adómentes kiadásokra számított szubvenció 50%-ig való növelése jelenti. A kollektív gazdáknak az építési tervekre is maga-

sabb szubvenციót fizetnek, mint az egyéni gazdáknak.

A francia mezőgazdasági minisztérium 1972-ben (4) újabb intézkedéseket jelentett be a szarvasmarha-tenyésztés fejlesztésének érdekében:

— 18 évre szóló hitelnyújtást férőhelyek építésére, rekonstrukcióra és korszerűsítésre; 10 éves lejáratú hitel törzsalomány vásárlására;

— a brucellózis elleni védelem fokozását;

— egy olyan szakmaközi szerv¹ létrehozatalát, amelynek elsősorban a marha- és juhúsra kiterjedően négy irányú feladatköre lenne. Ezek: a húspiac mozgásának előrejelzése, annak irányítása és állandó befolyásolása, valamint a termékek osztályozása, orientálása, normalizálása, árjegyzése.

Hogy a fentebb vázolt állami támogatási rendszer hogyan, milyen hatékonyan befolyásolja majd a francia szarvasmarha-tenyésztést, azt csak néhány év múltán tudhatjuk meg. Egy azonban bizonyos, a francia kormányzat rádöbbsent arra, hogy Franciaország állattenyésztését az elmaradottság veszélye fenyegeti, ez pedig igen hátrányos helyzetbe juttathatja a Közös Piacon belül is.

IRODALOM

- (1) Le Figaro Agricole, 1972. Mars No 211.
— (2) Agricultural Projections for 1975 and 1985 Europe North America Japan Oceania Production and Consumption of Major Foodstuffs, OECD Paris, 1968. — (3) Agrarstatistik 1971. No. 6. — (4) Agriculture, Novembre 1972. No 359.

[Cseres Tiborné

TUDOMÁNYOS ÜLÉSSZAK A TERVEZÉS HATÉKONYSÁGA KÉRDÉSEIRŐL

Az Országos Tervhivatal, a Magyar Közgazdasági Társaság, valamint a MTE SZ Szervezési és Vezetési Tudos

mányos Társaság közreműködésével került megrendezésre a múlt év szeptemberében — a népgazdasági tervezés 25 éves magyarországi jubileuma alkalmából — „A tervezés hatékonyságának

¹ Office de la viande. Létesítését a Le Journal Officiel 1972. XII. 3-1 számában közölt rendelet írta elő.

kérdései" című, kétnapos tudományos ülészak. Az üléseket három szekció keretében folytatták. Az I. szekció a strukturális változások tervezésével, a II. a matematikai modellek tervezési alkalmazásával, a III. pedig a népgazdasági tervezésen belül a *társadalmi tervezéssel* foglalkozott. Az alábbiak e szekció referátumainak és korreferátumainak vázlatos ismertetését tartalmazzák.

A TÁRSADALMI TERVEZÉS KÉRDÉSEI

A III. szekció fő referátumát *Gadó Ottó*, az OT elnökhelyettese „A népgazdasági tervezés társadalmi vonatkozásai” címmel tartotta meg. Bevezetőjében elmondotta, hogy jó gazdaságpolitikai tervezés csak a társadalompolitikai célok figyelembevételével folyhat. A társadalmi tervezés célja számolni a termelési célokat szolgáló emberi tényezők fejlesztésével, az élet színvonal, a közjó emelésével. A társadalmi viszonyok fejlődésével nyilvánvalóvá vált, hogy a szocializmus felépítése nem csak gazdasági ügy, hanem szorosan összefügg a társadalmi tényezőkkel is. Ezek a tényezők: az adott objektív osztályviszonyok, a társadalmi rétegek életkörülményei, az életszínvonal, valamint a társadalom világnézeti helyzete, az uralkodó ideológia. Minél fejlettebb a gazdasági színvonal, annál körültekintőbben kell felmérni a társadalmi igényeket, azok kielégítésével terveinkben számolni kell.

A hosszú távú tervezés kedvező lehetőségeket nyújt a társadalmi folyamatok fejlődésének vizsgálatára, a különböző társadalompolitikai összefüggések feltárására. A gazdasági és társadalmi folyamatok kölcsönösen hatnak egymásra, és végső soron a *gazdasági intézkedések hatékonysága azok társadalmi hatékonyságában mérhető le*.

A fő referátum ezután érintette a társadalmi tervezés keretébe tartozó egyes speciális tervezési problémákat.

A *jövedelem-tervezésnél* nehézségeket okoz az egyre összetettebb társadalmi osztályok és népességesoportok jövedelmének elkülönítése.

A *fogyasztás* tervezéséről szólva az előadó hangsúlyozta, hogy szocialista viszonyok között tudatos gazdaságpolitikai intézkedésekkel kell elérni, hogy fenntartható legyen az egész társadalmat érintő egészséges piaci egyensúly.

Szólt arról is, hogy a tudományos-technikai fejlődés társadalmi kihatásai is sokrétűek. A legfontosabbak között van pl. az új műszaki technológia igényelte *szakemberképzés* szükségessége. Ez a feladat hosszú átfutási időt vesz igénybe. A technikai fejlődéssel járó automatizálás, a munkaerő ezt követő felszabadulása és átesoportosítása a távlati munkaerőtervezésben gyűrűzik tovább.

A TÁRSADALMI TERVEZÉS GERINCE A JÓL MEGALAPOZOTT ÉLETSZÍNVONAL-TERVEZÉS

Timár János (Országos Tervhivatal) korreferátumában vázolta azt a fejlődést, amelyen a társadalmi tervezés az elmúlt 25 év alatt keresztülment. Ennek egyik állomása az *1960-as évek* eleje volt, amikor a távlati tervező munkában az életszínvonal- és a munkaerő-tervezés komolyabb szerephez jutott. A *jelenleg folyó* hosszú távú tervezésben is érvényesül az az elv, hogy a szocialista rendszerben a termelés és a hatékonyság fejlesztése nem célja, hanem eszköze a társadalmi fejlődésnek. Természetesen a gazdasági tervezés és az *életszínvonal* tervezése nem függetleníthető egymástól. Kifejtette, hogy a tervezés társadalmi jellegének erősödése maga után vonja a tervezési módszerek fejlesztésének szükségességét, valamint új szakterületek bevonását a tervezésbe (szociológia, pedagógia, orvostudomány).

Az elő-
sen fogl-
turális el-
és az é-
aránt sz-
ren lenn-
talános
infrastru-
életkörü-
hanem a
a termel-
is.

Az in-
központ-
nik, köl-
ségessé
a költsé-
sát.

A tár-
megalap-
színvon-
színvon-
jelzése
bír.

Schm-
tudomá-
igény és
lalkozot-
gyasztó
ami bi-
társadal-
szadalmi
nyek a
szerint
vedelem
differen-
lyesen
menzió-
lehetőség

Az i-
ményes
elméleti
adó.

Fel-
esolat
zis köz-
vezés a
figyelen-
beépíti
olyan

székeket
rsadalmi
k jöve-

ólva az
ocialista
zdaság-
elérni,
és tár-
i egyen-

mányos-
khatá-
bak kö-
nológia
ükség-
ási időt
lódással
erő ezt
oportor-
ezésben

RINCE

ivatal)
a fej-
ezés az
nt. En-
s évek
tervező
a mun-
rephoz
i távú
az elv,
a ter-
se nem
mi fej-
dasági
se nem
jtette,
égének
vezési
sleges-
bevo-
peda-

Az előadó a továbbiakban részlete-
sen foglalkozott a lakosság infrastruk-
turális ellátottságával, amely a termelés
és az életszínvonal emelkedését egy-
aránt szolgálja. Köztudott, hogy e té-
ren lemaradtunk a gazdasági élet ál-
talanos fejlődése mögött. Pedig az
infrastruktúra fejlesztését nemcsak az
életkörülmények javítása követeli meg,
hanem a munka termelékenységének és
a termelés hatékonyságának a növelése
is.

Az *infrastruktúra fejlesztése* nagyrészt
központosított erőforrásokból törté-
nik, költségvetés útján. Ez teszi szük-
séggé az infrastruktúra tervezésének
a költségvetéssel való összekapcsolá-
sát.

A társadalmi tervezés gerincét a jól
megalapozott, reálisan megítélt élet-
színvonal-tervezés alkotja. Az élet-
színvonal várható emelkedésének előre-
jelzése egyre nagyobb jelentőséggel
bíró.

Schmidt Ádám (MTA Közgazdaság-
tudományi Intézete) előadásában az
igény és igényprognózis témájával fog-
lalkozott. Igény alatt a közvetlen fo-
gyasztók, a lakosság igényei értendők,
ami bizonyos korlátozások között a
társadalom igényeinek felel meg. A tár-
sadalmi szinten objektivizálódott igé-
nyek a társadalom rétegei és csoportjai
szerint különbözőek. Az igényeket a jö-
vedelem, a műveltség, sőt az erkölcs is
differenciálja. A társadalmi igényt he-
lyesen felmérni a társadalom többdi-
menziós szociológiai modellje alapján
lehetséges.

Az igények előrejelzésének legered-
ményesebb módszereként a *rendszer-
elméleti* megközelítést említette az elő-
adó.

Felvetette a kérdést: milyen kap-
csolat alakuljon ki a terv és a prognó-
zis között? *Helytelen* gyakorlat, ha a ter-
vezés a prognózist egyáltalán nem veszi
figyelembe, de az is, ha változatlanul
beépíti a tervbe. Mivel a prognózis
olyan alternatívákat tartalmaz, ame-

lyek alapján rangsort lehet felállítani a
társadalom alapvető s mindenképpen
kielégítendő, valamint a réteg- és cso-
portigények között, helyes, ha a terv-
előirányzatoknál vagyunk tekintettel
az igényprognózisra.

A RÉTEGJÖVEDELMEK HOSSZÚTÁVÚ TERVEZÉSÉNEK PROBLÉMÁJA

A társadalmi tervezésen belül nehéz
feladatot jelent a tervező szakemberek
számára a *rétegjövodelemek*, a *kereseti
arányok* hosszú távú tervezése, vala-
mint az *ártervezés*.

Kakuzsi István (OT Tervgazdasági
Intézet) előadásában kifejtette: a gaz-
dasági tevékenység célja a társadalom
széles néprétegei szükségleteinek ki-
elégítése. A társadalom tagjai szükség-
leteiket anyagi javakkal és szolgáltatá-
sokkal elégítik ki, amelyekhez jövedel-
meik realizálásán keresztül jutnak. A
jövedelem és a fogyasztás az életszín-
vonal legfontosabb tényezői. A jöve-
delem az egyes társadalmi csoportok és
rétegek között differenciálódik, álta-
lában a társadalmi munkamegosztás-
ban elfoglalt hely és a végzett munka
jellegének megfelelően.

Tágabb értelemben vett *rétegjöve-
delem-tervezés* már eddig is volt, de az
utóbbi időben jelentős változások men-
tek végbe e téren, mivel a két nagy
társadalmi osztályon kívül egyre több
csoport és réteg jövedelmét tervezzük.

A hosszú távú jövedelempolitikai
konceptió szerint a nagyobb társadal-
mi csoportok között jövedelemszínvo-
nal tekintetében érdemleges külön-
ségek nem lehetnek, a társadalomnak
gondoskodnia kell a *már* vagy *még* nem
munkaképes személyek létfenntartási
költségeiről.

A KERESETI ARÁNYOK TERVEZÉSÉRŐL

A távlati életszínvonal-tervezés ke-
retében a lakossági összjövedelem és
rétegjövedelem-tervezés mellett a ke-

resetek arányát, a keresetek növekedési ütemét is meg kell tervezni. Erről szólt Pongrácz László (Munkügyi Minisztérium) előadása.

A kereseti arányokban tükröződik az az elv, mely szerint: aki társadalmilag hasznosabb munkát végez, annak a keresete is magasabb kell hogy legyen. Az ilyen jellegű anyagi ösztönzés iránya és intenzitása a kereseti arányoktól függ. Távlati terveink megvalósításának igen fontos eszköze és segítője a helyes kereseti arányok kialakítása.

Alig egy évtizeddel ezelőtt még a kereseti színvonalnak volt nagyobb jelentősége, ma már a kereseti arányok, a munkakörülmények, a tárgyi feltételek is döntő szerepet játszanak.

A kereseti arányok átalakulása vizsgálható a kereseti színvonalnövekedés ütemére. Több tényező befolyásolja a keresetek alakulását:

- hosszú távon a nemzeti jövedelem színvonala és növekedésének üteme;
- a munkajövedelmek és társadalmi juttatások arányának változása;
- a fogyasztási árszínvonal növekedése;
- a foglalkoztatottak létszáma.

Az előadó végül leszögezte, hogy a kereseti arányok távlati tervét időről időre egyeztetni kell a való, reális élettel, felül kell vizsgálni az elképzeléseket, s a megváltozott feltételeknek megfelelően módosítani kell őket.

AZ ÁRTERVEZÉS ÉS AZ ÉLETSZÍNVONAL-TERVEZÉS ÖSSZEFÜGGÉSE

A tervezés sokat vitatott kérdése az ár és a tervezés viszonya. Az árpolitika alá legyen-e rendelve a gazdaság- és társadalompolitikának, vagy az árterv egy különálló egészet alkosson a népgazdasági tervezésben? Milyen mértékben legyen az árpolitika az életszínvonal-politika eszköze? Ezt a kérdés-

komplexumot tárgyalta Hoch Róbert (MTA Közgazdaságtudományi Intézete) referátuma.

Az 50-es évek elején létrehozott fogyasztói árrendszer tudatos fogyasztási preferenciákat tartalmazott. Jellegzetes vonása volt, hogy támogatta az alacsony jövedelműek fogyasztását és adóztatta a magas jövedelműekét.

Az előadó szerint mai árpreferencia rendszerünk elavult, mert megváltozott a jövedelem és a fogyasztás színvonala, a fogyasztás összetétele, valamint módosultak a társadalmi viszonyok is.

Az elavult árpreferencia-rendszer felveti azt a kérdést, hogy el kell-e vetni az ártámogatást, vagy azt tovább kell fejleszteni?

Az előbbi nézet szerint nincs szükség arra, hogy az árak segítségével alakítsuk a jövedelempolitikát, ennek kizárólagos eszközeül a pénzjövedelmek szabályozása szolgáljon. Az árpreferenciák helyett jövedelemadóztatást kell alkalmazni.

Az előadó ezt az álláspontot nem fogadta el.

Kifejtett véleménye szerint: a fogyasztói árterv szerves része kell legyen az életszínvonal-tervnek; az árpolitika segítheti vagy gátolhatja az életszínvonal-politika célkitűzéseit. A fogyasztási szerkezet befolyásolása szintén csak az ár oldaláról indulhat ki. A kereslet alacsony jövedelemszinten általában érzékeny és az arányok változásai főleg ezeknél a jövedelemcsoportoknál okoznak nehézségeket. Ezért nem elegendő a családok jövedelem-színvonalának védelme pénzjövedelem-politikával, hanem meghatározott fogyasztási szerkezetre kell ösztönözni árpolitikával. Végso eredményként leszögezi: az árpreferencia módszere akkor lehet korszerű és hatékony, ha a gazdaság- és társadalompolitikai céloknak megfelelő jövedelempolitikát és a helyes fogyasztási struktúrát szolgálja.

A tárlate a fogyasztás mára, a életszínv

A fogyasztósegeiv (Belkeres háború dás kez közök g lendítés kielégíté dasági t vezése, tása ké termelés árualap letének szemben E kettő a tervez

1957 ezt az nézetet, változta

Az el piac ter fogyaszt politikai kel véli kereslet zettel j — önfej magasa szükség várható

A t újabb is, teki differen kell fig

A tá befolya tartós vel, a l tásával sok. U

A FOGYASZTÓI PIAC TERVEZÉSE

A társadalmi tervezés fontos területe a *fogyasztói piac* tervezése. A fogyasztás piacot teremt a termelés számára, a növekvő fogyasztás pedig az életszínvonalat emeli.

A fogyasztási piac tervezésének lehetőségeivel foglalkozott *Zala Ferenc* (Belkereskedelmi Kutató Intézet). A háború utáni években, a tervgazdálkodás kezdetén, a fő cél a termelészökök gyártásának megindítása és felendítése volt; a lakosság igényeinek kielégítése háttérbe szorult. A népgazdasági-tervezés alapját a *termelés tervezése*, majd a termelési tervek lebontása képezte. A szektorokra lebontott termelést összesítették, ez képezte az *áralapot*, amely a lakosság árukeresletének kielégítésére szolgált. Vele szemben állt a lakosság *vásárlálapja*. E kettő egyensúlyának biztosítása volt a tervezés sarkpontja.

1957 után lassan kezdték felszámolni ezt az egyoldalú „termeléscentrikus” nézetet, és a tervezés sorrendjét megváltoztatva, a keresletből indultak ki.

Az előadó szembeszállt a fogyasztási piac tervezésének ellenzőivel, akik a fogyasztói piac egyensúlyát jövedelem-politikai és egyéb gazdasági eszközökkel vélik elérni. Véleménye szerint a kereslet mindig bonyolultabb szerkezettel jelenik meg; a fogyasztói igényt — önfejlődése következtében — mindig magasabb szinten kell kielégíteni. Ezért szükséges a fogyasztói piac, a kereslet várható alakulásának a tervezése.

A tervezőmunka segítségére siet újabb az előrejelzés és a piacutató is, tekintve, hogy a fogyasztói piac differenciáltsága miatt sok tényezőt kell figyelembe venni a tervezésnél.

A társadalmi és gazdasági fejlődés is befolyásolja a keresletet. A különböző tartós fogyasztási cikkek megjelenésével, a háztartási munka társadalmasításával módosulnak a vásárlási szokások. Új keresleti jelenségek is felszínre

kerülnek, pl. a szabadidő növekedésével kapcsolatban.

A népgazdasági tervezőmunka nem nélkülözheti a nemzetközi összehasonlítást sem, hiszen az országok közötti gazdasági együttműködés, az egymásrautaltság igényli a különböző országok gazdasági, technikai fejlődésének figyelemmel kísérését.

Lukács Ottó (Belkereskedelmi Minisztérium) a nemzetközi összehasonlítással kapcsolatban előadta, hogy hazánkban nemzetközi összehasonlítás a *fogyasztás* területén számos helyen folyik. Ezek tapasztalatai a következők:

— Általánosságban lehetséges összehasonlító mutatószámokat kidolgozni, de nehéz az átlagokon belüli szóródás kimutatása. Az értékek nemzeti valutában állnak rendelkezésre, s ezek eltakarják a fogyasztás volumenét és az arányokat.

— A természetes mértékegységben való összehasonlításnál felmerül az egyes országok termékei közötti minőségi differencia problémája.

— A fogyasztói struktúráknál sok szubjektív tényező is szerepet játszik, így a külföldi tervezési tapasztalatok hazai adaptálásánál bizonyos fenntartásokkal kell élni.

A FOGLALKOZTATÁS-POLITIKA
HOSSZÚ TÁVÚ TERVEZÉSE
ÉS A GAZDASÁGI NÖVEKEDÉS

A gazdasági élet növekedésének mértékét, irányát döntően meghatározza és behatárolja a rendelkezésre álló munkaerő.

Mausecz Zsuzsa és *Iván Pál* (Országos Tervhivatal) előadásukban a foglalkoztatás-politika hosszú távú tervezésének kérdését fejtegették. A munkaerőhelyzet jövőbeli alakulásának kérdése és a rendelkezésre álló munkaerőforrások optimális felhasználása világszerte gondot okoz a gazdasági szakembereknek.

A munkaerő-kínálat és -kereslet kö-

zötti egészséges egyensúly feltétele a gazdasági élet egyenletes fejlődésének. Ezt felismerve Magyarországon már a tervgazdálkodás kezdete óta rendszeresen készülnek munkaerőtervek, prognózisok. Ezek először rövid távra szóltak, majd mind nyilvánvalóbbá vált, hogy a munkaerőtervezés hosszú távú feladat, mivel a munkaerő társadalmi újratermelése (oktatás, szakmai képzés) éveket vesz igénybe.

Ezért indult meg 1960-ban az 1980-ig, majd 1970-ben az 1985-ig terjedő *távlati munkaerőprognózisok készítése*.

A munkaerő-kínálat tervezéséhez a munkaerőmérleg, valamint az egyre javuló statisztikai adatbázis és a különböző demográfiai és szociológiai előrejelzések szolgáltak alapul.

A munkaerő-kereslet tervezésekor ágazati bontásban, matematikai eszközök segítségével készültek a számítások.

A szerzők kifejtették, hogy a tervezőmunka elvi kiindulópontja a *teljes foglalkoztatottság* biztosítása volt. Ez azt jelentette, hogy a munkaerők számára képzettségüknek és képességüknek megfelelő munkalehetőséget kellett biztosítani. A teljes foglalkoztatottság azonban — ami a szocialista társadalom lényegéből adódó pozitívum — nem szolgálhat mentesül a laza munkafegyelem és az alacsony munkateljesítmény számára.

Ezért célszerű a teljes foglalkoztatottság elvének fenntartása mellett olyan társadalmi, gazdasági követelményeket támasztani, hogy a nem megfelelően dolgozó munkaerő szükség esetén áthelyezhető vagy elbocsátható legyen.

Az ágazati munkaerőigények — az előrejelzések alapján — meghaladják a munkaerő-kínálat maximumát. Ilyen körülmények között a népgazdaság elé tűzött fejlesztési feladatok megoldása csak a termelés hatékonyságának állandó növelésével, a vezetési-szervezési színvonal rendszeres emelésével és a

munkaerő racionális felhasználásával lehetséges.

A távlati munkaerő-számítások jelzik, hogy fokozatosan javul a munkaerő minőségi struktúrája. 1985-ig jelentősen emelkedik a népesség iskolázottsága és szakképzettségi szintje. Az iskolából kilépő korosztályok korszerűbb ismeretekkel és készségekkel lépnek munkába, mint elődeik.

Ezt a gondolatot folytatta Kovács János (MTA Közgazdasági Tudományi Intézete) az oktatás és művelődés tervezésének problémáival kapcsolatban. Kifejtette: az oktatás és a művelődés egymáshoz szorosan kapcsolódó folyamatok; az oktatás nem lehet hatásvos, ha nem jár együtt az általános műveltség megalapozásával.

Az oktatás egyik sajátos feladata a szakemberképzés. A szakemberképzésben elengedhetetlen feladat a népgazdaság szakemberszükségletének a felmérése, mely irányt és határt szab a tömeges tanulási vágynak. A gazdasági lehetőségek szintén korlátot szabnak az oktatási költségek felső határának.

Az ismeretanyag bővülése az oktatási időt megnyújtja, a gazdasági termelés pedig gyors ütemben igényli a szakembert.

Az oktatástervezés ezen ellentmondásai igen nehéz feladatot jelentenek a tervezők számára. Az oktatás középtávú tervezését ezért a 60-as évek elején felváltotta a 15–20 évre szóló távlati tervezés.

*

A III. szekció előadásai jól érzékeltették, hogy a népgazdasági tervezésen belül a társadalmi tervezés, az életszínvonal-politika konkrét megfogalmazás elengedhetetlenül szükséges. Az emberi, szubjektív tényezők háttérbe szorítása esökkenti a gazdasági intézkedések hatékonyságát, míg a hosszabb távú társadalmi tervezés erőteljesen fokozhatja azt.

szücs Endréné